

## ΠΕΙΡΑΪΚΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ

Θ ΣΑΚΙΣ, ἐν μέσῳ τῆς ἀποπνικτικῆς Σαχάρας τοῦ σχολαστικισμοῦ, τῶν νεκρῶν τύπων καὶ τῶν ἀγόνων καὶ ἐκνευριστικῶν θεωριῶν, συναντᾷ τις ἐνίοτε καὶ καμμίαν ὄσιν δροσεράν: μίαν σχολὴν πρακτικὴν, ἐμπορικὴν, ἐπαγγελματικὴν, βιοτεχνικὴν, ἢ ἄλλην τινὰ τοιαύτην θετικῆς φύσεως καὶ ἀποστολῆς, πρέπει νὰ δοξάζῃ τὸν ὕψιστον ὅτι ἀρχίζει πλέον νὰ καταρρέῃ βαθμηδὸν τὸ τυραννικὸν κράτος τοῦ κλασικισμοῦ, ὅστις ἐνέκρωσεν ἕως τῶρα τὰς πλουτοπαραγωγικὰς καὶ ἐκπολιτιστικὰς δυνάμεις τῆς χώρας καὶ τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς.

Ὅτι τὸ ἐπικρατοῦν ἐκτυφλωτικὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα μᾶς ἐσταμάτησεν, μετεώρους καὶ ἀπράγμονας ὡς Κράτος καὶ ὡς ἔθνος, εἰς τὴν κατωτάτην βαθμίδα τῆς προόδου τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, καθ' ὃν χρόνον οἱ χοιροβοσκοὶ τῆς χθῆς γύρω μας δημιουργοῦν πολιτικὴν αὐθυπαρξίαν, κεφάλαια, ἐμπόριον, βιομηχανίαν, πλοῦτον, στρατόν, ναυτικόν, δυνάμεις πραγματικὰς, εἶνε ἀλήθεια τόσον τετριμμένη, ὥστε δὲν χρήζει οὔτε συζητήσεως κἄν. Ὁ Καποδίστριας, ὁ ἐξόχως μέγας ἐκεῖνος πολιτικός νοῦς, ἀλλὰ συνάμα καὶ τόσον πρακτικώτατος ὥστε νὰ εἰσαγάγῃ διὰ πραξικοπήματος τὴν καλλιέργειαν τῆς πατάτας εἰς τὴν ἡρημωμένην καὶ λιμώττουσαν ἐκ τῆς καταστροφῆς χώραν, δύο τινὰ ἐσκέφθη ὅταν ἀνεδέχθη νὰ κυβερνήσῃ τὸ χάος, εἰς ὃ εὐρέθη: τὴν δημοτικὴν καὶ τὴν γεωργικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐχάραξε δηλαδὴ τὸν ἀληθινὸν καὶ εὐθὺν δρόμον, ὅστις ἄγει εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν δόξαν. Ἄλλ' ὁ Καποδίστριας ἐχάθη πρόωρος. Μετ' αὐτοῦ δὲ ἐσβέσθη καὶ ἡ πρώτη πνοὴ τῆς πρακτικῆς μορφώσεως τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ἐκτοτε ἤλθον καὶ παρήλθον ἐπὶ τῆς σκηνῆς μεγαλοῖδεᾶται, σηματοφόροι μεγάλων λόγων καὶ μεγάλων τυμπανοκρουσιῶν καὶ φαμφαρονισμῶν, διεδικούντες τὴν ἀρχαίαν ἐπὶ τῆς Ἀνατολῆς κληρονομίαν ἐν ὀνόματι τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ Πλάτωνος καὶ τῆς προγονικῆς εὐκλείας μόνον, ἀφήνοντας ὅμως ἐξ ἄλλου ἀκαλλιέργητον καὶ ἀνεκμετάλλετον τὴν χώραν γεωργικῶς, ἐμπορικῶς, βιομηχανικῶς, τὸν δὲ λαὸν ἀμόρφωτον καὶ ἀπαράσκευον εἰς ἐργασίαν θετικὴν καὶ δημιουργικὴν. Τὸ ἐλεύθερον βασίλειον προσηλώθη ἐν παραλυτικῇ δυσκαμψίᾳ εἰς τὰ ἀρχαῖα εἰ-

δωλα. Ἡγωνίσθη ἐπὶ ὀγδοῶντα ἕως τώρα ἔτη νὰ νεκραναστήσῃ τὸν ἀρχαῖον κλασικισμὸν ἀπὸ τὰ βάθρα αὐτὰ ἀκόμη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Καὶ οἱ ἀτυχεῖς ἑλληνόπαιδες, καταναλίσκοντες τέσσαρα ἔτη εἰς τὸ δημότικόν, τρία εἰς τὸ ἑλληνικόν καὶ τέσσαρα εἰς τὸ Γυμνάσιον, τὴν κρισιμωτέραν δηλαδὴ καὶ δημιουργικωτέραν ἡλικίαν, ἐξήρχοντο τοῦ κύκλου τῶν δῆθεν ἐγκυκλοπαιδικῶν σπουδῶν ἐντελῶς ἀνερμάτιστοι καὶ ἀνίκανοι διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς βιοπάλης, δσάκις δὲν ἐτρέποντο εἰς καθαρῶς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς. Τὸ ἐπίσημον τοῦτέστι Κράτος μίαν καὶ μόνην λεωφόρον ἤνοιγε διὰ τὴν νεολαίαν: τὴν ἄγουσαν εἰς τὸ *Πανεπιστήμιον!* Ἐντεῦθεν ἡ ἀτροφικὴ πληθῶρα ἱατρῶν, δικηγόρων, φιλολόγων, καὶ τῶν ἄλλων κοινωνικῶν ναυαγίων, τῶν διεξαγόντων λυσσώδη ἀγῶνα ὄχι ὑπάρξεως, ἀλλ' ἄλληλεξοντώσεως πλέον! Ἡ πολιτεία τοῦτέστι εἰργάσθη νὰ παρασκευάσῃ *φιλοσόφους λιμώτιοντας!* Δὲν ἐφρόντισεν ὁμως, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ θετικώτατος τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν δρᾶσιν κ. Ὅθων Ρουσόπουλος, ὁ ἰδρυτὴς τῆς «Ἐμπορικῆς Ἀκαδημίας», οὔτε ἐσκέφθη ἡ πολιτεία αὐτὴ ποῖος θὰ ἐργασθῆ παραγωγικῶς διὰ νὰ διαθήρῃ τούς πειναλέους αὐτοὺς σοφοὺς καὶ ἀερολόγους!

Ἄλλ' οἱ τελειόφοιτοι τῶν γυμνασίων, ὅσοι δὲν ἤθελον ἢ ἠδυνάτουν νὰ τραποῦν εἰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς, ποῖον δρόμον ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσουν εἰς τὴν κοινωνικὴν βιοπάλην; Μὲ ποῖα θετικὰ ἐφόδια ἐξήρχοντο εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα τῆς ζωῆς; Μὲ ποῖας γνώσεις πρακτικὰς, τεχνικὰς, γεωργικὰς, ἐμπορικὰς, βιομηχανικὰς, ἐπαγγελματικὰς; Τίποτε ἀπολύτως! Οὔτε κἂν μὲ τὸ ἀπαραίτητον κεφάλαιον μιᾶς ξένης γλώσσης. Μὲ τὸ νὰ ἀποκομίζουσι ὀλίγας συγκεχυμένους γνώσεις τοῦ *δακτυλικοῦ ἐξαμέτρου* καὶ τῶν *σπονδειῶν* καὶ τῆς *ἐφθήμερου*ς τομῆς καὶ τῶν *ὑπερσυντελικῶν* (!) καὶ τῶν *σουπίνων* καὶ *γερονιδίων* καὶ τῶν ἄλλων ἀστείων μορμολυκειῶν τῆς δῆθεν κλασικῆς παιδείας, ἄοπλοι καὶ τυφλοὶ κατὰ τὰ ἄλλα, πῶς νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς σκληρὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς σημερινῆς προόδου; Τὰ σοφὰ πρακτικὰ γυμνάσια τῆς Γερμανίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἰαπωνίας, παρασκευάζουσι ὄργανα δημιουργίας καὶ πλουτισμοῦ. Δίδουσι δηλαδὴ αἶμα, νεῦρα, σφρίγος, κίνησιν, ζωὴν εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τὰς θετικὰς ἐργασίας. Ἀπὸ τὰ ἰδικὰ μας ἀναδίδονται πληγαὶ καὶ κοινωνικὰ ἐξανθήματα. Ἐνας πληθυσμὸς ἄγονος, στείρος, παθητικὸς, ἐκμυζητικὸς. Καὶ παρατηρεῖται τὸ ἀπελπιστικὸν φαινόμενον: τελειόφοιτοι γυμνασίων, καταναλώσαντες 4 ἔτη εἰς τὸ δημοτικόν, 3 εἰς τὸ ἑλληνικόν καὶ 4 εἰς τὸ γυμνάσιον, νὰ μὴ ἦεν ἱκανοὶ καὶ χρήσιμοι, νὰ μὴ ὄνειροπολοῦν καὶ προσλιπαροῦν τίποτε ἄλλο παρὰ *καμμίαν γραφικὴν ἐργασίαν!* Μίαν θέσιν ἀντιγραφῆως εἰς κανὲν εἰρηνοδικεῖον! Προκηρύξατε ἕνα διαγωνισμὸν διὰ μίαν εὐτελεῆ ἑκατοντάδραχμον θέσιν λ. χ. ὑπογραμματοῦς Στρατοδικεῖου. Θὰ ἰδῆτε πενήντα, ἑκατόν, διακοσίους νέους ἀκμαίους ἐπιπίπτοντας κατὰ τῆς ἀσθενικῆς λείας! Πηγαίνετε εἰς τοὺς διαδρόμους τῶν ὑπουργείων καὶ τοὺς προθαλάμους τῶν βουλευτῶν. Θὰ συναντήσητε νέους σπαργῶντας καὶ ἄνδρας ἀλκίμους

ἐπαιτοῦντας καμμίαν δημοσίαν θέσιν διὰ τὰ αἰτισθῶσιν ἀπὸ τοῦ Πρωτανείου!

Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ θλιθερὰ εἰκὼν εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Θεσσαλία μένει ἀκόμη ἀκαλλιέργητος, μεγάλαι ἐκτάσεις γῆς καὶ στάδια ἐκμεταλλευτικὰ ἀδρανῶν ἐγκαταλελειμμένα ἢ περιέρχονται εἰς χεῖρας ξένων, ἢ μικρὰ μας βιομηχανία στερεῖται νόων καὶ βραχιόνων, τὸ ἐμπόριον ἀσθμαίνει, αἱ δὲ πρῶται ὕλαι τῆς χώρας ἐξάγονται ἀσπλάγχως διὰ τὰ ἐπανεέλθουν κατειργασμένα, ἐπὶ ἀνυπολογίστῃ ζημίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ πλοῦτου!

\* \*

Ἴδού διατί πρέπει τὰ χαιρετίζεται εὐφροσύνης καὶ μὲ στεναγμὸν ἀνακουφίσεως ἢ ἐμφάνιαις κάθε νέας σχολῆς, ἢ ὁποία ἔρχεται τὰ ξηράνῃ τὸ ἐθνοκτόνον αὐτὸ τέλμα τῆς ἀκίνησιας καὶ τῆς σήψεως, τὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τοῦ γρανιτώδους σχολαστικισμοῦ, τὰ ἀφυπνίσῃ τὰ ὑπνωτισμένα πνεύματα, ν' ἀνοίξῃ νέους δρόμους καὶ ὀρίζοντας εἰς τὴν ἀληθινὴν ἐργασίαν καὶ πρόσδοσιν τῶν ἑλληνοπαίδων.

Καὶ ἰδού διατί χειροκροτοῦμεν ἐκθύμως καὶ τὴν ἴδρυσιν τοῦ «Πειραϊκοῦ Λυκείου», τοῦ ἐπ' αἰσίοις ἀπὸ ἔτους ἤδη λειτουργοῦντος ἐν Πειραιεῖ, μεθ' ὅσης χαρᾶς ἐχειροκροτήσαμεν καὶ ἄλλα, ὅσα ὑπόσχονται νέαν ἐργασίαν ἐπὶ νέων μεθόδων καὶ συστημάτων.

Ἄλλως τε, ὁ Πειραιεὺς, ἡ ἐμπορικωτέρα καὶ βιομηχανικωτέρα τῶν πόλεων τῆς Ἀνατολῆς, περιέβαλεν ἤδη διὰ τόσης ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκτιμῆσεως τὸ «Πειραϊκὸν Λύκειον», ὥστε τὰ παρέλκουν αἱ ἡμέτεραι συστάσεις. Πέρυσιν, ὅταν ἰδρῦθῃ, ἤριθμει 4—5 μόνον τροφίμους μαθητάς. Ἐφέτος ἀριθμεῖ 35. Μεθαύριον θὰ διπλασιάσῃ, θὰ τριπλασιάσῃ τὸν ἀριθμὸν. Καὶ διατί ὅχι; Οἱ Πειραιεῖς, οἱ ἐκ τῆς τάξεως μάλιστα τῶν βιομηχανῶν καὶ ἐμπόρων, οἱ ὅποιοι ἀπέστελλον καὶ ἀποστέλλουν ἔτι τὰ τέκνα των εἰς τὰ ξένα Λύκεια ἀνά τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Εὐρώπην, δὲν θὰ ὑπάρχῃ λόγος νὰ ὑφίστανται κινδύνους καὶ θυσίας καὶ πικρίας διὰ τὰ ξενητευμένα προσφιλῆ των, ὅταν εὐρίσκουν τόσον ἐγγύς, ἐνώπιόν των, ὑπὸ τὰ ἄγρυπνα ὄμματα των, τὸ Σχολεῖον, τὸ ὅποιον θὰ τὰ μορφώσῃ καὶ θὰ τὰ θωρακίσῃ διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου. Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν πληθὺν εὐχαριστηρίων γραμμάτων πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ «Πειραϊκοῦ Λυκείου» κ. Γ. Μεταξᾶν: τοῦ ὑγειονόμου κ. Ταυφλάκου, τοῦ τραπεζίτου κ. Ἀράγκη, τοῦ κ. Κορωναίου, τοῦ κ. Παπατέστα, τοῦ κ. Ρετινοπούλου, τοῦ κ. Ζολώτα, τοῦ κ. Πολίτου, τοῦ Στρατήγγη καὶ ἄλλων ἐγκρίτων Πειραιωτῶν, ἐν οἷς ἀνομολογοῦν οὗτοι τόσον βραχὺ χρονικὸν διάστημα τὰ ἐμπνέῃ ἐνθουσιασμόν καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς πόλιν, οἷα ὁ Πειραιεὺς, σημαίνει ὅτι περικλείει ἀσυνήθην στοιχεῖα ζωῆς καὶ εὐδοκίμησεως.

Θὰ ἦτο μακρὸν καὶ ἴσως περιττὸν τὰ ἀναλύσωμεν ἐδῶ ἐν λεπτο-

μερεία τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν, τὸ σύστημα καὶ τὴν μέθοδον, ἣν ἐφαρμόζει ὁ διευθυντὴς τοῦ Λυκείου συμφώνως πρὸς τὸ νεώτερον πνεῦμα, ὅπερ διέπει σήμερον τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἐκπαίδευσιν. Ἡμεῖς θὰ τονίσωμεν ἐν ἰδίῳ σημείῳ, τὸ κυριώτερον, ὅτι ὁ νεωτεριστὴς καὶ βέκτης διευθυντὴς, πλὴν τῆς ἄλλης ἀνθρωπιστικῆς καὶ παιδευτικῆς μορφώσεως, ἐπρόσεξεν ἰδίως εἰς τὸ ζήτημα τῆς γλωσσομαθείας, τῆς πλήρους κατ' ἐξοχὴν ἐκμαθήσεως τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης διὰ καθηγητῶν ἰδιοφώνων καὶ διὰ συστήματος πληρεστάτου, κατιδὼν ὅτι οἱ γονεῖς προσεικύνοντο εἰς τὰ ξένα προσηλυτιστικὰ σχολεῖα προπάντων διὰ τὴν σπουδὴν τῶν δύο αὐτῶν γλωσσῶν, τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. Σημειωτέον ὅτι πρὸς τοῦτο εἰς τὸ **ἐμπορικὸν τμήμα** τοῦ Πειραιικοῦ Λυκείου διδάσκονται τὰ ἐμπορικὰ μαθήματα ὑπὸ εἰδικῶν Εὐρωπαϊῶν καθηγητῶν.

Εἰς ταῦτα ὄλα δέον νὰ προστεθῇ ὅτι τὸ «Πειραιικὸν Λύκειον» ἱδρύται ἤδη εἰς ἐν τῶν περικαλλεστέρων μεγάρων τοῦ Πειραιῶς, εὐήλιον καὶ εὐάερον, ἐπὶ τῆς ὠραιότερας τοποθεσίας τῆς πόλεως, ἐκπληροῦν ὄλους τοὺς ὑγιεινοὺς καὶ ἐξανθρωπιστικοὺς κανόνας.

## ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ ΕΜΠΝΕΥΣΕΙΣ

### [LEGENDES]

#### [Η ΠΥΡΑΜΙΔΑ]

Εὐμορφή ἦτανε σὰν ἥλιου ἀχτίδα  
 κι' ἀπ' ὄλους λατρεμένη, μὰ φτωγή,  
 κ' ἠθέλησε κι' αὐτὴ μιὰ πυραμίδα  
 ν' ἀφήσῃ εὐμορφιά τῆς ἐποχῆς.

Κ' ἔβγαλε μιὰ προκήρυξι στὴν πόλι:  
 «ὅσοιός μου φέρει πέτρα πιὸ μεγάλη,  
 «τὴν κούρασί του θὰ ξεχάσῃ ὅλη  
 «στῆς δροσερῆς μου ἀγκαλιᾶς τὰ κάλλη».

Τότε, ὅσοι λαχταροῦσαν γιὰ τὴν κόρη,  
 βράχο καθέννας ἔτρεξε νὰ φέρῃ:  
 ἐπῆραν μακρὰ βουνὰ καὶ ὄρη  
 καὶ πέτρες ἐκυλοῦσαν νηοὶ καὶ γέροι....

Κι' ὅταν ἀπέθανε καὶ μέσα ἐκλείσθη,  
 λέν πῶς ἀπὸ τὴν πρώτη τὴ βραδεῖα  
 ἡ Πυραμίδα ἐστέναξε κ' ἐσεῖσθη —  
 γιὰτ' ἦταν κάθε πέτρα καὶ καρδιά!...

Πολ. Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ